

DE FIDE, EIVS-
QVE ORTV ET
NATVRA.

CONTRA P.BARONIS
Stempani, Theologiq in Academia
Cantab.professoris, præ-
ctionem.

In Cap, 3. ad *Rom.* vers. 28.

Per E. H. seruum Domini
Iesu Christi.

LONDINI,
Apud Edouardum Aldæum.

1592.

325:01

De Fide, eiusque ortu & natura.

Vm eò iam
miseriarū, tum
naturę tum vi-
tę sordibus, res
hominum ad-
ductæ sint, vt
nihil iam certi-
us, nihil expli-
catius, quā sta-
tus quidā expeditionis dīes, quo illis
iniusticiæ & terroris poena omnis sit
subeunda! quis non eam rationem iu-
re miretur, & pronis auribus accipi-
endam sibi putet, quæ certissimum il-
lius diej impendentis exitium effuge-

A.2.

re

2

re docet? Arduum opus, sed plenum
dignitate; & in quo excolendo eō no-
bis vehementius elaborandum esse
censeo, quónihil ab audentibus hu-
iūs seculi Theologis, & magis atten-
tatum, & mihi tamen perfectum est
atque conclusum. Posteritati hoc qua-
leculq; despoticō: nam quotidanos
patronos hosce nec venor nec moror:
odij enim inprobē delicatam huius
etatis perueritatem, crassissimos quo-
que errores superiorum temporū cer-
tatiū ~~se~~stantem, præsentia vero vel
bona fīti stulte inuidentem, totq; in-
gruentium malorum experimentis
indīs edocetam, & tamen (que iusta
stultitudinē pena est) semper rudem
& inficiam. Insequentem itaq; æta-
tēm appello, non hanc venalem carnis
& hominum, sed illam videlicet, spi-
ritus & morum. Huius, ego in clien-
telam, hoc paruum opūsculum com-
mendo, inde quā cum mihi non time-
am, ne sententiam ferat aut gratia in-
fectam

3

fectam aut odio, in eam spem certam veni, ut illam hoc putem obuijs vlnis accepturam, & (nisi forte me veritas decipit) fideliter conseruaturam à seculo ad seculum.

Coeterum antequam ad institutum accedam, paucis mibi repetenda videtur Baronianæ prælectionis proluſio, qua & totius huius institutæ controuersiæ iudicatio continetur, & de qua mihi cum illo sine controuersia conuenit. Apostolum scilicet, dum ad hanc salutis viam, & rationem asse- quendam Romanos erudit, eam tota in vnico Euangeliō positam doctiſſe. Est autem Euangeliū gratu- ita gratiæ diuinæ (id est misericor- diæ & amoris Dei propter Christum) exhibitio, quam eandem Apostolus interdum iustitiam Dei, interdū po- tentiā Dei ad salutem appellat; eam- quæ retegi, manifestari, & impetrari hominibus per Fidem; sicut scriptum est, *Justus ex Fide vivet*. Et ne quis dig-

P_{ag}. 3.4.
5.6.

A₃ nitate

nitate virtutum suarum falsa elatus,
posse se vel naturę vel artium rituum-
ue yllis adminiculis iusticiam hanc &
salutē consequi confidat, id ante om-
nia in prima statim acie collocat A-
postolus, à versu scilicet decimo octa-
uo cap. primi, ad usque versum vicefi-
mum octauum tertij : distributione
videlicet facta totius humani generis
in duas quasi classes, quarum una om-
nes Gentes extra Iudæos complecti-
tur, altera solos Iudæos. Gentium pri-
mum superbiam deprimit, quod cum
in naturalibus cordium tabulis scrip-
tum haberent ^{τὸ γνῶσθαι τὸ θεόν}, spreta
tamen hac luce diuina & naturali, in
omnem iniusticiā & odium Dei præ-
cipites labebantur ; libidinem, au-
aritiam, inuidentiam, liuorem, crudeli-
tatem, contentionem, dolum, super-
biam, contumaciam, odium, cædem,
& ne quid illis ad supremam defec-
tio-
nis & impuritatis infamiam deesset, a-
uersæ libidinis reos peragit, in naturā
sci-

5

scilicet fœdè committentes non nominanda crimina. Gentibus domitis, Iudæos aggreditur: quos duplii con- gressione prosternit. Primum, quod Legem Dei conceptis verbis per Mo- sen traditam impiè corruperant & vi- olauerant: Secundò, testimonio Pro- phetæ eos planè in fugam dat, qui Rex & vates ijs constitutus, qui sub Lege erant, sic quodam in loco super eis ca- nit; *Non est bonus, ne unus quidem, non est qui facit bonum ne ad unum usq; &c.* Ita omnibus demum mortalium ope- ribus tanquam auxilijs deiecitis, con- cludit; *Colligimus ergo hominem iustifi- cari Fide absque operibus Legis, id est, absq; yllis operibus & actionibus no- stris, siue ad illam tabellis inscriptam carneis, siue ad hanc lapideis incisam Dei voluntatem, siue ad quamcunq; aliam diuinarum sanctionum scripti- onem & formulam dirigantur.*

Cum itaque *Baro* omnem salutem & iustitiam hominum in sola gratia

A 4

Iesu

Iesu Christi constitutam videret (id est) in solo gratuito fauore Dei, eorum scilicet miserentis, eosque in Christo Iesu diligentis, vnicam Deo hominibus praeinonstrante viam, vnicam rationem, Fidem videlicet, qua illis ad hanc gratiam quasi gradu quodam ascendendum: Exarbit homo incredibili quadam cupiditate hoc tam diuinum & præstans Fidei munus auditores suos edocendi: atque in hunc finem hunc versum Apostoli sibi explicandum sumpfit, *Colligimus scilicet hominem Fidei iustificari absque operibus Legis: ita quo explicando duo obseruaturum se promittit.* Primum, quid sit haec tam præstans Fides qua Dei iustitia apprehenditur: deinde, de operibus Legis, & inter reliqua (quod & reliquorum caput est) an Fides, inter ea quæ Lege præcipiuntur censenda sit. Nos hunc tanti muneris promissoreni eadem qua fugit ipse via persequemur, & primum, quid sit ipsa Fides

Fides, quæ illius causæ, quæ partes, &
quomodo hominibus ingeneretur:
post, an Lege præcipiatur, videbi-
mus.

Si autem (inquit *Bæro*) Fidei defi-
nitio quæratur, omnibus anteponen-
dam existimo eam quam Apostolus
tradit ad Hebræos, cum ait, *Fidem esse*
causam rerum sperandarum, & demon-
strationem eorum quæ non videntur. In
quo (ut cœtera taceam) duobus eum
nominibus accerso: maximè, quod cū
ipsius Fidei nomen sit *tauonum* & va-
riis habeat in sacris literis potestates;
eam naturam quam auditoribus defi-
nire vellet, primum omniū à cœteris
non distinxerit; ut id videlicet, de quo
disceptetur, ab omni viciniæ separa-
tum malo, & simplex & idem semper
in oculis haberemus. Quantò ergo re- *Tertul.*
Etius ille qui multa monet recte, *Ubi contra*
scilicet difficultas non minus ex ambigui- *Marcia-*
tate quam obscuritate oritur; distinguonem.
dum primum, post; definitum. Nam ut
recte

re^{et} idem; *Fides nominum, salus proprietatum.* Secundo Baronem loco reprehendo, quod affirmauerit Apostolicum auctorem definiuisse hoc in loco Fidē, quasi scilicet ignarus, aliud esse rem aliquam describere, vel elogio exornare, aliud vero eandem definire. Omnis enim definitio eius rei est quā definire velis, à proximis, internis causis, breuis & circumscripta deductio. Nam qui hominem nobilissimū animal dixerit, vniuersitatis totius *intrep* & in cuius ædificationem Deus Optimus Maximus omnium & quæ aspectu sentiuntur, & in aspectabilium similitudinem quandam & imaginem incluserit, ornatè quidem grauiterque hominem describit, sed quid sit homo tamēō definit: eodemque modo & hic Apostolicus auctor, quō magis cum inimica pietati gente rationem habuit, quę semper auer- fabatur iusticiam Dei, Fidem scilicet Iesu Christi, Fidei dignitatem eō magis

gis amplificat, in eaque omnem bonæ
beatæq; vitæ fructum, omnem pro-
missionis & hereditatis plenitudinē,
omnium denique æternarum & spe-
randarum rerum naturam sitam esse
docet: neq; vllis alijs virtutibus quam
hac vna Fide placuisse Deo Patres e-
orum. In quo quidem ornatè magnifi-
cèque Fidem describit, & pro digni-
tate exornat, sed non definit: nam id
si fecisset, næ tu sanè homo parum sa-
nus, qui aliā Fidei finitionem quæsi-
ueris. Sed veniamus tandem ad pro-
positam Fidei quæstionem; cuius an-
tè naturam quam definio (ne in *Baro-
nis* culpam incidam) potestates varias
explicabo. Nomen itaque fidei in san-
ctis literis (nam in humanis quid sibi
velit; in præsentia non labore) inter-
dum ad Deum, interdum ad homines
refertur: Si ad Deum; constantē pro-
positi & promissionis veritatem de-
signat: Sin verò ad homines; vel ipsam
significat Euangelij doctrinam, vel e-
orum

orum qui eam annunciant in officio
fidelitatem, vel singulare aliquod mu-
nus quo nos donat Spiritus sanctus.
Donorum autem Spiritus sancti tria
tantum sunt quae fidei nomine insig-
niuntur: Interdum enim scientia E-
vangelici mysterii, & certa veritatis
Dei perceptio fides vocatur, quam e-
andem non inscitè quis vel historicam
vel cognitionis fidè appellare potest:
hanc vero fidem et si omnes sancti se-
cundum proportionem habent, non
tamen soli sancti: non raro enim im-
purissimus quisque, immo Satanas ipse
hac regula fidei vel maximè præcellit.
Etenim Deum mundi Creatorē, nec
esse aliun præter illum, omniumque
rerum & Dominū, & vnum, & suum
esse credit: vniuersa condidisse verbo
suo, sicut scriptum est; *Ipse dixit & fa-
ctasunt.* Id verbum, Filium eius & ap-
pellatum, & esse credit; per quem &
propter quem omnia facta sunt: antè
omne tempus genitum, immortalem,
sapien-

Sapientem, Deum semper beatum in
secula seculorum: variè visum Patri-
bus, & per Prophetas locutum, eumq;
tempore statu virtute Spiritus sancti
in virginem delatū, carnem factum,
& ex ea natum Iesum Christum: vir-
tutes fecisse, prædicasse mysteriunt
voluntatis Dei, longo antè temporis
& memoriarum interuallo à Prophetis
prænuntiatū, idque signasse per Apo-
stolos: exin fixum Crucis, mortuum
& sepultum secundum Scripturas:
tertio die Ihesu surrexisse, & in cœlū
resumptum, ibiq; sedere ad dextram
Patris, qui omnia subiecit pedibus e-
ius, quia solus dignus est: Inde misere
vicariam vim Spiritus sui sancti per-
suasissimum habet, qui Ecclesiarum
moderetur, sanctorum videlicet soci-
etati ybiqne terrarum orbis dissemini-
tare, eamque lauachro poenitentiarum
& verbo Fidei in æternam sibi gen-
tes sanctificet: è nubibus tandem cū
suprema autoritate venturum ad
san-

sanctos assumendos in vitæ eternæ premium & promissorum cœlestium fructum, & ad impios adiudicandos igni perpetuo: vtrosque à morte prima reduces faciens cum carnis restitutione. Atque huius fidei participes subindè sunt Satanæ excusores & emissarii; hypocritæ, venefici, heretici, reprobi, auari, crudeles, vafri, foedi, ardentes libidinibus, odio, liuore, in Deum, in homines: quorum fidelium hodierno die plena sunt omnia, quos inter & infideles hoc tantū interest, quod hi miserè non credendo pereunt: illi miserrimè credendo intereunt. Hanc si quis definire fidem velit, eam sic aptè explicare potest, esse scilicet, certam notitiam & firmū mentis assensum, quo quis ea quæ humanae salutis causa sunt reuelata, exploratissimè & indubitantè credit.

Secundò, donum illud Spiritus sancti, quo quis magnis virtutibus & signis admirabilitatem magnam facit,

ſæ-

sæpiissimè in sacris literis fides nomen
habet, quam eandem non inscitè mi-
raculosam nominare possumus. Hanc
verò fidem nec omnes sancti, nec soli
sancti habent. Nam & Ioannes sig-
num non fecit, cum contrà hac præsti-
tit Iudas: hac benefici & circulatores,
quos Roma scelerum caput, & sanctos
vocat, & aris & precibus & imagini-
bus colit, hac inquam interdum do-
nantur & præstant: de quibus Con-
seruator; *Et edent signa magna & vir-
tutes magnas, ita ut Eleemos ipsos (si modo
fieri possit) in errorem inducant.* Hanc
verò fidem aptè quis definire potest,
esse scilicet certam firmam & indubi-
tam fiduciam, qua quis credit Deū
hoc vel illud miraculum per se editu-
rum.

Tertio, donum illud Spiritus san-
cti, quo quis donatur ad vitam æter-
nam Fidei nomine, idq; omnium sæ-
piissimè appellatur, quā eandē Scrip-
tura Fidem Dei, Fidem Filii Dei, Fi-
dem

dem Abrahæ, Fidem Iesu, Fidē Chri-
sti, & Fidem Iesu Christi appellat :
Theologie professores non inscitè Fi-
dem iustificantem vocitarunt. Hanc
verò Fidem & omnes sancti & soli
sancti habent, neque enim præter san-
ctum hæc Fides cadere in quenquam
potest. Hanc si velimus, sic aptè defi-
nire possumus, esse videlicet certam,
firmam, & plenam fiduciam virtute
Spiritus sancti pœnitentis in corde in-
scriptam, qua sibi iam remissa pecca-
ta omnia, eternoque secum Deo amo-
re coniungi in vno Christo Iesu indi-
bitatè credit. Ecce tibi Baro Fidē quæ
possessorem sanctificat, cùmque ex
misero beatum facit, sicut scriptū est,
Beatus vir cuius remissa iniquitates sunt,
& *cuius Dominus Iehouah Deus eius.*
Ecce tibi Baro Fidem quæ impium iu-
stificat, & ex qua iustificatus viuit, si-
cuit scriptum est, *Justus ex fide viuet.*
Hæc nimirum illa fides viætrix & pre-
stans est, quam diuinus ad Hebraos
auctor

auctor tanto ornatu, tantoque laudu
coimitatu circunseptam describit, cu-
ius dignitas & pulchritudo sic vbiique
Scripturarum splendet, vt non tam
mirum sit eam sapientum huius no-
strorum aui Theologorum inscitia excœ-
cari, quam tanti beneficij ignoracione
(hac præsertim luce rerum) non esse
adhuc iustissimo Dei iudicio vindicata. Et haec illa est Fides, de qua mi-
hi hodie omnis est cum Barone con-
tentio, quamque Apostolus Romanis
his verbis commendat, *Collimus ergo
hominem iustificari Fide.*

Cuius dum Baro ortum querit,
causas omnium primum considerat,
sed valde infeliciter: Efficiente enim
& vnam tantum refert, plenius omni-
um iudicio, si & reliquas adieceret.
Sed vt hominem in hoc forte hæren-
tem facilius expediamus, materiam
huius Fidei esse dicimus, certam, ple-
nam, & indubitatam fiduciam: formâ
vero, gratiam Dei Patris, & Domini

B.

Iesu

Iesu Christi. Efficientem, Digitū Dei,
Spiritum videlicet sanctum, qui solus
hanc fiduciam gratia cordibus inscribit
Electorum. Finem substatum, salu-
tem Sanctorum: Vtimumq; vero, glo-
riam Dei, & Domini nostri Iesu Christi,
cui cum Patre & Spiritu sancto,
Deo vni, & semper beato, sit omnis
potentia laus, & honor in tempora se-
culorum. Amen.

Quid sit ergo Fides vidimus: cau-
sas præterea, & partes constituentes,
fiduciam scilicet, & gratiam. Hæc itaq;
transacta sint nobis; sed ita, vt in præ-
teritis posita, maneat tamen in subsi-
diis, & easi quando usus posset, qua-
si respectantes intueamur. Vnum
nunc tantum restat, sed omnia max-
imum, et in quo summa huius insti-
tutæ controversia sita est: videlicet,
ut exquiramus quomodo hæc tam
preiusta Fides hominibus ingener-
tur, & quibus nimis gradibus eò
ascenditur. In quo edocendo, si tam
recto

recto pēde incedissent. Theologj no-
stri, quamā re tanta opōrtuit, prē-
ualeatē fortassis Fidēm hanc in terris
haberemus, cuius nunc ipsa vera natu-
ra quasi amīla, speciem tantum reti-
nemus. Nos quid Baro hac de re pri-
mū, post; veritatem firmitabimus.

Baro dñi nobis Fidei genus & o-
riginem probat, eius brinneū vim &
naturam ex tribus effectiōnibus Spi-
ritus sancti constari, & effici docet:
quarum prima (inquit) est Notitia;
secunda (huius quasi incrementum)
Assensus: tercia; vero (reliquorum
omnium finis & perfectiō) Fiducia:
Quod vero hōs tres effectus Spiritus
sancti esse dicit, hoc quidem recte:
quod autem partes Fidei constituen-
tes esse docet, hoc perpōtam. Verūm;
singula ordine exagicemus. Primum
ergo hanc effectum: Spiritus sancti
Baro dñi illuminationis sive fidē
notitiæ vel cognitionis iuxta mecum
appellat, eamque in impuros spiritus

B 2 im-

improbosq; homines cadere docet, in quos Fides Abrahæ nullo modo potest. Quó magis hominē miror, quod cum has discrepantes Fidei naturas, & tanquam eiusdem generis varias species, sic ciuidem spiritus diuersa dona esse viderit, hanc tamen illius constituentem partem dixerit. Nèq; verò, si hec fides notitia Abrahæ Fidem necessariò præcurrat, necesse subindè est illius partem constituentem esse: multa enim rem aliquam necessariò præcedere possunt, quæ eius tamen rei naturam quam præcedunt, constituere non nisi inepte dicere possumus. Nam & anté esse est necesse, quām Arithmeticum esse. Num ergo nasci pars Arithmetices? necesse est eum qui iustè acturus, ante rem prudenter perpendere: num ergo prudētia iusticiæ pars? ex hac etiam similitudine, & illud est quod paulò post, numeris nimirūm Aristotelicis, infert, finem scilicet huius cogniti boni

ni esse, iliu dappetere, persequi & apprehendere, id est, ut sobriè loquamur, finem scilicet huius fidei notitię siue cognitionis esse, Deum & eius iusticiam, gratiam videlicet Iesu Christi consequi: quod ipsum (nulla adhibita iusta differentia) impiè falsum est. Néque enim hanc fidem notitiæ Satanæ, & reprobis impertit Deus, ut eos ad Christum suum, id est, ad iusticiam & vitam perducat: sed quemadmodum beneficium soli & cœli, & huius beneficii fructum, incrementum videlicet, tam Lolio quam tritico indiscriminatim confert diuina benignitas, non scilicet in hunc finem, ut Lolium triticum fiat: sic & pereuntibus beneficium verbi, & huius beneficii fructum, ut credant scilicet veritati, etiam sepiissimè impertit Deus, nō in eum finem, ut eos sanctificet, sed ut quod minus cognitæ & perceptæ veritati obedierint, eo iustius in eos & seuerius vindicet. Nam qui nouerit, &

non

non fecerit, pluribus vapulabit: & cui plus concreditum est, plus ab eo exigetur.

Pag. 12. Secundum effectum Spiritus sancti Baro nunc assensum, nunc excitacionem quandam voluntatis, vel huius oblati summi boni amorem quendam & charitatem appellat. Verum quid hoc libidinis *B. a. r. o.* in rebus diuinis sic operari possit, vel *πλακάσεν* potius? Scriptura enim longe aliter. & hanc secundam affectionem Spiritus sancti (quere generationis nostrae principium est) poenitentiam vocat, preparationem videlicet ad sanctificationem Fidei recipiendam. Nemo enim mihi crede, vel Prophetarum, vel Apostolorum, assensum, aut voluntatis quandam excitationem, aut summi oblati boni amorem appellauit, immo nec sic appellare ausus credo quisquam extra vnu te, qui in sapientia Dei tam stulte sapere, & hominum more philosophari soles. Mitto quod tam lepidè duplice com-

commentus amorem es, alterum pri-
orem, qui nimurum precedat: alterum
posteriorum, qui Fidem sequatur:
quem uno omnes ore effectum Fidei
dicimus, & appellari ~~etiam~~. Sed quem-
nihil priorem esse dicam. *Baro* asse-
uerat pñciat eū esse animā Fidei, & *Pag. 13.*
ipsissimā eius differentiā, quia, inquit,
fidere pmissioni diuīne nemo potest,
nisi qui Deū primum ardēter deside-
ret, id est, ut *B. x. o* interpretatur, amet.
In quo turpissimè, & re, & verbo labi-
tur: verbo, quod ardens hoc deside-
rium amorem vocat: re, quod part-
tem Fidei esse dixerit. Nam quamuis
ardentem hanc expetitionem, & in-
credibile desiderium precedere ne-
cessario Fidem concedimus, non eam
tamen Fidei, sed pœnitentie partem
esse affirmamus, ut suo loco dicetur:
tum desiderium hoc amorem vocare,
nimis-quam allucinantis hominis est.
Nam multum interest (si propriè in
rebus diuinis loquare) desideret quis,

an amet: desideramus enim quæ non habemus, sed quæ habere cupide ardemus: amamus autem, in rebus inquam diuinis, quæ iam habemus, & quibus semper frui cupimus. Quod & licet alijs, tibi tamen tanto Doctori ignotum esse non debuerat; neminem scilicet posse amare Deum, nisi idem prius sanctificatus Fide fuerit, & hoc ipso Deum quem amat, re ipsa habeat: Nam antè animo quam tuo persuasum sit remissa tibi esse peccata omnia, & eternumque te amari à Deo, Deum vicissim amare non potes, sicut scriptum est; *Deo nos diligimus Deum, quia ipse prior dilexit nos.*

Sequitur tertius effectus Spiritus sancti, quem *Bæro* Fiduciam appellat, ubi; ne quis erret, *fiduciam Gratia* intelligit. In quo non possum misericordiam Nicodemi huius cœcitatem non miserari, quod supremum regenerationis nostræ lapidem posuerit, non iacto prius poenitentiae fundamento, præsertim

sertim cū ~~aduertitur~~ sit posse quenquā
 hanc fiduciam gratiæ adipisci , nisi se
 primò anteactæ vitæ serio & ex ani-
 mo poenituerit. Nam quemadmodū
 fides notitiæ, videlicet, vt indubitan-
 ter credamus Deum esse, & ijs remu-
 neratorem , qui cum in Christo Iesu
 querunt, omnium contrā facinorum
 & sceleris vindicem , eorum scilicet,
 qui eum auersantur: quemadmodum
 inquam, hæc fides pernecessariò præ-
 cedit veram erga Deum poenitentiā;
 sic poenitentia, vt scilicet a vijs nostris
 ad Deum conuersi , in viam rectam
 redeamus , necessariò præcurrit Fidē
 Iesu Christi. Hoc ergo inter Dei Euā-
 gelium & Baronis interest, quòd ini-
 tiū Euangeliū Dei poenitentia est, si-
 cut scriptum est ; *In iūtū Euangeliū Ie-
 su Christi, parate vias Domini*, id est,
 poenitentiam agite. Contrā, Bæro suis
 Electis impertit fidem nulla menti-
 one facta poenitentiæ . Crediderim
 facile, quod cum humana sapientia
 stul-

stultorum fortè putet comitem pœnitentiam, eumq; hanc ob rem tanquā patrum ex dignitate sapiētis eam omnino repudiare. Prō Icelus ! vix certe me contineo (sed continebo tamen) qui sanctissimè constitutam Dei sapiētiam adeo seditione ausus es perturbare. Primum itaque errabundum istum Doctorem docebo veram erga Deum pœnitentiā pernecessariō procedere Fidem I. Christi : tum quid sit hæc vera erga Deum pœnitentia, paribus vestigijs prosequar.

Vt autē hæc plenius intelligantur, non solum nos oportet eorum meminisse quæ supra posita sunt, sed altius paulò rem totam repetere. Primum itaque beneficium quod Deus h̄c ministeribus impertit (loquor autem de ijs quæ ad salutem spectant) Iemen, & ministerium verbi est: huic externo beneficio & ministerio verbi accedit interdum vis quedam interior & effectio Spiritus sancti, qui vt alios in

incredulitate relinquit, ita alios fle-
tit, eosq; facit ut huic veritati omni
assensu mentis adhærent, credātque:
atque hanc fidem, (quod soluagā &
ieiuna quædam agitatio solius mentis
fit) fidem notitiae, siue cognitionis ap-
pellamus: hosque fideles communī
nomine (quod Christi Euangeliū
profiteantur) Christianos vocamus.
Iam quasi secundò in orbē currente
rota, Spiritus sanctus, ex iis qui credūt
alios refingit, & nouas facit creaturas:
alios ad iustiū iudiciū referuat, quod
quām cognouerint veritatem, eidem
non obedierint. Hos verò Christianos
inter, & illos renatos tantum interest,
quantum inter altare & templum, san-
ctuarium & atrium, inter eum cuius
cordis verpa circuncisa est, & eum
cuius dominus nitidè vorsa solum, & or-
nata est, hoc est, quantum inter beatos
illos qui ad coenam nuptiarum Agni
imitantur, & eos qui foris sunt, canes,
veneficos, homicidas, scortatores, auà-
ros,

ros, & mendaciis gaudentes. In his autem refingendis hunc ordinem obseruat Spiritus sanctus: Primū eos emolliit, inpellitque ut defleat peccata sua, eundemque, quē sine causa offendirent Deum, ex animo deprecentur, ardentiq; expetant, & incredibili quodā desiderio. Et hæc illa est secunda effe-
 ctio & operatio Spiritus sancti, quæ regenerationē nostram inchoat, quā & *Bæro* secundum effectum Spiritus vocat: quem tantum abest, ut auditores suos perfectē doceat, ut ne recte quidem nominet. Motum enim quēdam, siue actionem voluntatis appellat; frigidē, & philosophicē: Scriptura contra, poenitentiā vocat, quæ nō modo motus quidam est, sed totius prorsum hominis īmutatio: cum scilicet, quodanteā peccatori iucundū & voluēfuit, nunc illi dolori, nunc ægre est: cum quod olim vnicē cupiuit, nūc omnino auersatur: & qui aliquando ex sua à Deo defectione letaretur, eundem

tundem nunc incredibiliter quærat,
expetat, sitiat, desideret, instar anhe-
lantis ceruę ad riuos aquarum, diutur-
nam sitim explere cupientis. Huic iam
quasi vtero gerenti è dolore laborati,
tertiò portigit manum Spiritus san-
ctus, & secundum multitudinem do-
lorum suorum consolationes adhibet,
& trementis huius poenitentis cordi,
quam quærimus fiduciam gratia, ab e-
odem spiritu inscribitur, qua remissa
iam sibi indubitanter credit, quæ illum
ádeo premebant, peccata: & Deum
cuius ádeo benignitatem & gratiam
quondam expetebat, non illi modò
nunc, sed in æternum benèvelle. Atq;
hæc illa tertia effectio Spiritus sancti
est, sanctificatio videlicet Fidei, quæ
regenerationem nostram absoluit, &
perficit, quam & *Baro* tertium effectū
Spiritus vocat, quæmqr; auditoribus
suis ex aliorum scrinijs quasi misericordia
mendicans, tantoperè studet commen-
dere. Hic est Dei certus & immutabi-
lis

bilis ordo, cuius eum nec poenitebit
 vñquam, nec hunc mutabit in æternū.
 Hujus; omnibus, testimonio ipse suo
 fidei facit, qui vñus instar omnium,
 & supra omnes est, & testis, & Domi-
 nus, qui regnum suum hominibus an-
 nuncians, conceptis verbis hac forma
 dictauit. *Pœnitentiam agite, & credite*
Euangelio. Item Apostoli ad prædicā-
 dum missi, abeuntes palam denuncia-
 bant, vt *pœnitentiam agerent*, pœnitentia-
 tam scilicet proclamabant primum,
 nam hac tanquam scala ascenditur ad
 Christum. Idein Apostoli interrogati
 à Iudeis quid faciemus virofætres i. Pe-
 trus ad illos, *pœnitentiam agite, & bapti-*
zetur quisque vestrum in nomine I. Chri-
sti, in remissionem peccatorum. & recte,
 neque enim cuiquam conferri potest
 Baptismus Spiritus Sancti in remissio-
 nem peccatorum, nisi pœnitenti. I-
 dem Petrus Principis vitæ paricidis
 suadet, vt *Resipiscant, & conuertantur,*
 vt *deleantur inquit peccata nostra.* & re-
 cte

Etè: néq; enim cuiquam delentur pec-
 cata, nili conuerso, & poenitenti. *Spiri-*
tus Domini super me (Esaïas de Conser-
 uatore Israëlis) *ut annunciem Euangeli-*
um, id est, faustum & beatum nunciū
 de gratuita Dei gratia propter Chri-
 stum conferenda; at in quos? *Captiuos,*
miseros, frastos, id est, resipiscentes;
 Neque enim horum est regnum cœ-
 lorum, quam humilium, pauperum,
 parvulorum, id est, resipiscientium. Nū
 expectas dñm te oppriimam auctori-
 tate Scripturæ? An non mirere magis
 vel ignorata hæc, vel negata à te esse?
 Age, libet te hoc ynum percontari;
 cur tandem tam illustre te stimoniū
 perhibuit Dominus locum seruo suo,
 Prophetæ eum videlicet confirmans;
 hñ & supra, omnibꝫque mulierum
 natis maiorem: Causa respondeas cum
 Babylone, vel propter coelibatam, vel
 vitam duram, ne cœlo risum moueas.
 Quid haeres? ego expediam te: prop-
 ter nimirum dignitatem & necessita-
 tem

tem ministerij. Erat autem ministerium
Iohannis baptismum poenitentiae, quo ni-
si quis primò lotus fuerit, Christum in-
duere nullo modo potest. Vnde Iohannem
antecursorem, & preparatorem
viarum Domini appellat Propheta,
quod scilicet, sicut ager non nisi cultu-
ra idoneus ad sementes redditur, sic
peccatorum corda non nisi poeniten-
tia, quasi diuina quadam cultione pre-
parantur ad Fidei promissionem reci-
piendam. Et ne tu dubites hanc ordi-
nationem, & Dei, & æternam esse, au-
di quid ipse Baptizator ait; *Ego inquit
baptizo vos aqua, aqua videlicet rege-
nerationis, id est poenitentia. At qui
post venit, bapbizabit vos Spiritu & igne,
id est, sanctificabit vos Fide.* Præcur-
rentem ergo poenitentiam Fides ex-
cipit: nam his duobus solis refingitur
peccator, sicut scriptum est: *Nisi quis
renauius fuerit ex aqua & Spiritu, non po-
test intrare in regnum Dei.* Quod idem
est ac si dixisset, *Nisi quem scelerum
suorum*

suorum verè poenituerit, & in me cre-
diderit, non potest ingredi in regnum
coelorum. At ego, inquis, ista sic non
accipio. aī vero? Tu tantus ille, & ca-
thedralis & Scripturarius Doctor, è
superiori loco celestia docens, terre-
na & infra cathedralis posita (sic enim
Conseruator principia hæc, & quasi
elementa Christianismi appellat) non
intelligis? sed quod reliquum est aga-
mus, & quid nimis sit hæc vera
erga Deum poenitentia videamus. De
nomine aliâs, nuncrem ipsam perse-
quamur.

Dicimus ergo poenitentiam im-
pulsionem esse Spiritus sancti, qua
quis reuertit a vijs suis, & conuertit se
ad Deum. Reuertere autem a vijs suis,
est deflere peccata, & iniquitates vitæ
suæ, quibus tanquam errationis vijs
deerrauerit; hæc itaque reuersio cor-
dis emollitionem, siue contritionem
continet. Conuerti vero ad Deum, est
peccata Deo confiteri, & cum eo pa-

C cem

cem & reconciliationē ardenter ex-
petere. Conuersio ergo ad Deum, tū
confessionem culpam deprecantem,
tum incredibilem quandā pacis deside-
rationē complectitur. Vnde tibi Baro
probem poenitentiam hanc? intuere
profusum illum, & optimi patris per-
ditum filium, cuius exemplo Conser-
uator, & te, & me, & peccatores om-
nes, quid faceremus edocet. Audi er-
go quid de eo Dominus dicit, *Cum au-
tem, inquit, ad se redisset, id est, cum re-
uertisset a vijs suis, altius scilicet cogi-
tando, quam temere in Deum, benig-
nissimum, & clementissimum Patrem
deliquisset, totus sibi displicuit, spiri-
tuque fracto totus condoluit: Habes
contritionem.* Audi iam quo-modo
conuertit se ad Deum, *reuertar* inquit
ad Patrem meum: Habes conuersionē.
Audi porro quid confitetur illi, *Et di-
cam ei, Pater deliqui in cœlum, & coram
te, nec dignus ego iam vocari tuis: Habes*
confitentem reum suam culpam de-
pre-

precantem, suum sibi dextera peccus
plangentem. Audi denique incredibile pacis & reconciliationis desiderium:
Fac me sicut unum ex mercenariis tuis.
Quasi diceret, reuertere ad me Deus
mi, meq; iam licet indignum filij no-
mine, vel conductiti, tamen, & mer-
cenarij loco habeto, inò vel me tuorū
infimum seruorum facias licet, modò
me faciastu. H̄abes incredibile Dei
desiderium. Viden Baro quam hic iā
animo præparato est, & quantum im-
mutatus ab ipso? Excelso & illustrilo-
co natus, humilem iam sibi capit locū:
vir olim, paruulos nunc inter sedet:
durus aliquando, & contumax, nunc,
tā mollis factus quām est aqua. Neq;
vero mihi crede mage diffidet mons
ab humilitate, tortuosum à recto, as-
perum à leni, vir à paruulo, durus filex
a placida, & tenera aqua, quām hicce
nunc ab eo qui olim fuit. Et hæc est
vera forma veræ poenitentia, ô terque
quaterq; fœlicem illum, qui eam in-

telligenſ, agere potest.

Verūm huc-ūſque leuiter genera-
li quadā prolusione, cum hoc spino-
ſo & caliginoso sophista depugnauit:
ſingulis enim ſi inſiſterem, quiſ repre-
henſionum finis? incredibile enim di-
ctu eſt, quam ſaeper illidit, Fidem pro
Poenitentia, Poenitentiam pro Fide
identidem ſupponens, exploratissimo
nobis arguēnto, eum utrumque pe-
nitūs ignoratur. Poenitentia quo ma-
ximē debuerat loco, ne meminit qui-
dem: tandem eam Fidei ſubijcit, vel

Pag. 19. ²⁰ potius ipſam Fidem eſſe ait, quod mi-
nimē deberet quidem, præſertim cū
& æterno conſilio & immutabili or-
dine, hæc Deus ab inuicem diſtinxe-
rit. Eſt enim poenitentia principium,
& quaſi initiatio regenerationis no-
ſtræ, Impulſio videlicet Spiritus fan-
ſti, qua peccator ad ſe reuersus, pecca-
torum ſuorum a Deo veniam, & redi-
tum cum eo in gratiam, ardenter, & u-
nicē expetit: Fides verò, perfectio
&

& quasi summus apex regenerationis nostræ, Spiritus sancti inscriptio est, qua pœnitens certò & indubitanter iam credit remissa sibi, & opera peccata omnia, æternóque se cum Deo amore coniungi in uno Christo Iesu. Operæ-pretium fortè facturus fuerā, huius si præstantis Fidei fructus hīc adiunxissem, vt sanctum hunc, & renatum hominem, quem tanto studio, tantaque sollicitudine genuit, & ediduxit Spiritus sanctus, non solum intus, & quid domi, sed quid foris & in luce etiam agat, obseruari possit. Sed quoniam Baro hoc ipsum totum præteriit, nos etiam in aliud tempus differemus: vnius tantum dubitatio-
nis auditorib⁹ quasi abeuntibus scrupulū in iūicit, vtrum scilicet, hæc Fides dignitate sua hominem iustificet? in quo adeò multus est, vt obtūdat: præsertim cum figuratas omnes huiusmodi esse locutiones, & eis inesse metonymiā causæ, vel pueris ipsis

est scitum. Semper enim Scriptura vbi hominem Fide iustificari docet, per hypallagēn intelligit iustificari hominem gratia Iesu Christi, quæ per Fidē retegitur. Quo quidē loquendi modo, vel apud vulgus nihil tritius, vt Philoctetes aucupio sagittarum, Orpheus fidibus, Xeuxis penicillo vixit: cum eos tamen intelligit his artiū instrumentis, quæ ad ysum, atque vitam tuendam erant necessaria, inuenisse.

Impleuimus vt opinor, primam sponzionis partem; Exhibuimus veram I. Christi Fidem: illius præterea causas, & partes, & quo modo hominibus ingeneretur: veram præterea erga Deum poenitentia ostendimus, eamque necessariò, eternaque Dei ordinatione in refagendo peccatore, Fidem præcedere: Fidemque ea per-
uecessariò subsequi, non quidem ex debito, sed ex gratia: nō propter dignitatem poenitentis, sed propter fidē promittentis, sicut scriptum est; *Quo-*
ties

tiescunque peccatorem pænituerit peccatorum suorum, viuo ego, inquit Dominus, delebo omnes iniquitates eius, & quæ sequuntur. Vt hereditas semper ex promissione daretur, sic ut testatur Apostolus; *Abrahæ vero per promissionē, gratificatus est Dens hereditatem.*

Sic itaque breuiter persequuti Baronem sumus, in illud Pauli, *hominem Fide iustificari.* Supereft ut videamus, an hæc Fides iustificans Lege præcipitur nec ne? Super his verbis huius versiculi, *absque scilicet operibus Legis.*

Quorum verborum plenam perfectamque explicationem quinque-partita quadam dubitatione, sibi Baro videtur egregiè præstittiſſe, & primò quidem, an opera Legis ad iustitiam Dei assequendam valeant respondit Pag. 28. valere, si ex fide proficiantur: Secundò, an Legis opera ex fide facta iustificant? respondit eum Augustino, nō iustificare illa quidem, sed iustifica-

C 4 tnm

tum sequi. Tertiò, an opera Legis ex
 fide facta, ad salutem sint necessaria?
 respondit, ad salutem quidem, sed non
 ad iustificationem. Et ne quem moue-
 at hæc noua, & nupera operum Legis,
 & Fidei conspiratio, que scilicet Apo-
 stolus tanto ubique studio, & hic po-
 tissimum, ut contraria opposuerit,
 Pag. 37. quarto loco querit, an Fides aliquo
 modo Lege præcipiatur; & paratissi-
 mè respondit, præcipi; rationemque
 huius Paulinæ oppositionis, Legis sci-
 licet, & Fidei, quinto in loco auditori-
 bus explicare conatur. Nos, quid hic
 Legis violator, quarto loco turbae-
 rit, omnium primū considerabimus:
 hoc enim constituto, omnis eius in re-
 liquis dubitationibus, & faciendis, &
 occupandis infiducia cuius facilè con-
 stabit. Nam in hoc vnoveluti cardine,
 reliqua omnium difficultatum mo-
 menta vertuntur: & in his nostrum
 sequemur ordinem, Baronem primò
 refellemus; pòst, veritatè propugna-
 himus,

bimus.

Prima ergò *Baronis* ratio, qua niti-
tur ex Lege fidem astruere, ex primis
hunc verbis Legis eruitur, *Ego sum
Deus tuus*, id est, ut hic glossographus
& male-callidus scholiastes interpre-
tatur, *Ego solus Deus tuus ero*, & tu Pag. 37.
totus in me uno, totā tuā fiduciā, & spē
salutis pones. Hic ergò (*inquit*) fides
præcipitur. Quasi vero *Baro*, hæc pro-
nomina *Meus, tuus, vel semper, vel ne-
cessariō*, patriæ potestatis notæ sint,
& non quædóque dominij, & maie-
statis? Quid hoc authoritatis? aut
quis tu? Imperiunnē in rerū notas ha-
bes, qui eas sic pro arbitratu tuo fin-
gis & refingis? At non ego *inquis* so-
lus, sed ante me docti multi, Melan-
ston, Martyr, alij: quasi vero referat,
siue ipse per te & tua sponte erres, si-
ue alios sequutus, te in errorem abdu-
ci patiaris, veluti pecudes in quæuis
præcipitia, post antecedentium gre-
gem. Secunda *Baronis* ratio sic institu- Pag. 38.
itur:

itur: omnis erga Deū pietas Lege decalogi præcipitur: at vna Fide omnis cōtinetur pietas: ergò Fides Lege præcipitur. Hic nos Proteus iste manifestò ludit ambiguo. Nam si per omnem erga Deum pietatem, omnia illa pietatis officia intelligit, quæ perfectam & spiritualem Legis iustitiam, iustitiam scilicet operum spestant: tum vera quidem est, & maiestati Legis consentiens propositio, sed manifestè falsum assuumit: Fides enim spiritualem illam Legis obedientiam, iustitiam videlicet operum, nec continet, nec præstat: siquidem neque potest; tantum apprehendit iustitiam Dei, gratiam videlicet Iesu Christi, per quam non minus hereditatem assequitur, ac si spiritualem Legis iustitiam præstisset. Sin autem per omnem erga Deum pietatem, omnia illa officia pietatis intelligit, quæ Fideles (natura iam mancipata peccato) ex Fide præstant, neque vlam

uillam præter hanc Fidei, Lege præci-
pi obedientiam, & pietatem contem-
derit; proponit quod falsum est; &
maiestati Legis non minus oppositū;
quām est occasui ultimo oriens extre-
mus. Etenim Lex decalogi **eam** de fi-
delibus pietatem requirit, quam illo-
rum nemo præstare potest: nec mi-
nus iustum illum, qui septies per di-
em cadit, iusta sua sententia conde-
nat, quam impium hunc, qui nunquā
credidit. Nam Lex decalogi posita est
delinquenti, non huic, vel illi, sed om-
ni: qua forin sis qui peccas, quo ge-
nere, qua virtute, pietate, Fide,
qua apud Deum gratia, non labo-
rat: tantillum pecces modò, mor-
ti adjudicat. Est enim Lex decalogi,
Lex spiritualis: contrà sanctissimus
quisquè mancipatus peccato, adeo-
vt nisi Deus præter hanc decalogi
Legem, aliam promissionis videlicet,
& gratię adinuenisset, per quam
Abrahæ sancto, & semini eius hære-
dita-

ditatem gratificaretur, tam fuisse ex-
hères Isaacus beatus, quām Ismael e-
iectus, tamqū perijset dilectus Iaco-
bus, quām Esauus exosus. Quid ergo
dixerit quispiam? Nonnē igitur ini-
quus Deus, qui eam hominibus Le-
gem imposuit, quam hominum nemo
præstare potest? Deus meliora! num
Deus iniquus, quia tu impius? an non
te sibi sanctum creauit, eaque ornauit
integritate, vt que Lex iubet, ea si vel-
les modò, facile illi præstare posse?
An non contrà, tute temet sciens vo-
lensque in eum præcipitem dedisti lo-
cum quò minus æs alienum tuū nunc
sis soluendo? Age, lubet huius argu-
menti tristitiam assimilationis quadā
lenitate mitigare. Dominus quidam
duobus seruis suis centena millia se-
stertiūm per syngraphā in certam di-
em credidit. Interea loci, serui otio,
copia, luxu diffluentes, decoixerunt.
Aduenit dies, Dominus seruorum al-
terum ad se accersit; syngrapham o-
stendit,

stendit, argentum repetit. At confidenter contrà astans seruus syngrapham agnoscit quidem, sed omne argentum decoctū esse ait, Dominūq; suum immisericordiæ, & crudelitatis insimulat, quod ab homine misero, & inopi, cui ne nummus nunc reliquus esset, tam duriter, & immisericorditer centū millia nummūm exigeret. Cui Dominus (impudentem hominis mīratus audaciam) nunquid à te aliud inquit, quam meum repeto? an quod benignè tibi, & gratis concredui, mihi meo iure non licet repetere? An ego iniquus, quia tu ganeo? an ego crudelis, quia tu decoctor? & commotus est Dominus eius valde, iussitque eum in cruciatum abripi: interpolitoque iuriando confirmauit, non inde euasurū, quam & existimationi ipsius, & ari alieno suo satisfecisset. Sociumque intrò-uocari iubet, qui cu meodem modo ex syngrapha agit: at ille sibi conscius facinorum, & luxus, totus

totus contremuit, demissaque vultu,
agnosco syngrapham, inquit, & iu-
stam omnem debitonem esse fate-
or, verum eò iam miseriarum ad-
duxit me peccatum meum, ut nus-
quam (inquit) nunc, tibi sim sol-
uendo : inopis te Domine, itaque
miserescat mei, inquit, lachrimans-
que procidit ad pedes eius : & mi-
seratus est Dominus seruum illum,
hominemque manu erigens consola-
tur, debitumque omne condonavit
ei. Hæc illorum controversia, hic
exitusfuit. Tuum nunc esto *Baro* iu-
dicium : neque enim vlli vel danistæ,
Dominus hicce dubitat committere
causam suam, imo vero vix vllum tam
perfictæ frontis, & profligati podo-
ris reperi posse puto debitorem, qui
in avarum, sordidum, legirupam, &
damnosum fœneratorem ausus sit fa-
cere, illicce iniquæ mentis debtor, &
perditissimus decoctor, quæ in Do-
minum suum fecit. At pergit *Baro*.
Deus

Deus in primis voluit populum suum *Pag. 38.*

in se credere, sibi quæ quod caput est
religionis omnem fidem habere; ergo
fidem illis sua hac perfectissima Lege
sequitur præcepisse. Omiseram & cæ-
cam consequentiam! quasi vero non
aliam iam indè ab initio temporum,
præter hanc perfectissimam Decalo-
gi, nec minus perfectam, promis-
sionis scilicet, & vitæ Legem tulerit,
qua populum suum in se credere, sibi
que omnem fidem habere iusserit: hic
itaque *Baro*, ambiguo Legis nomine,
& ipsum se, & auditores eludit. Deus
enim Lege Decalogi eam nobis solam
iustitiam præcepit, quam operantis
dignitas adipiscitur, sicut scriptū est;
Qui ea præstiterit homo, vivet per illa.
At vero Lege gratiæ, eam nobis iusti-
tiam, & iterum, & tertio, & semper
commendauit, quæ credentis solum
Fide acquiritur, sicut scriptum est;
Qui credit in eo non pudebit. Sed pergit
perplexè loqui *Baro*. Si Fidem (*in- Pag. 38.*
quit)

quic) Legem non præceperit Deus, cur
 reliqua, quæ sine fide friuola, ac vana
 sunt præcipit? Quid sibi vult *Baro*, hoc
 verbum, reliqua? Noui enim quām es
 versatilis, an ceremonias? tum Domi-
 ne Doctor, non disputas ad idem: nō
 enim de illa ceremoniarum Lege, sed
 de hac Decalogi disceptatur. Scimus
 enim (quod idem etiam ad vñū om-
 nes ni fallor sentiunt) Legem synec-
 dochicas pro ceremonijs usurpatam,
 paedagogiam ad Christū suissem; eamq;
 licet non tam expressis, & solidis de-
 pinxisse, suo saltem modo, & obscu-
 rioribus lineis adumbrasse tamen: sū
 autem per illud verbum (reliqua) singu-
 lorum præceptorū Decalogi offi-
 cia intellexeris, idem quod anteā te
 pondus premit. Etenim non modò
 quæ sine fide agimus, sed quæ ex fide
 etiam proficisciuntur actiones sanctorum,
 vanæ, & friuolæ, imò & Deo ex-
 ose sunt, si ad perfectam illam Deca-
 logi iustitiam reuocentur: Nam iu-
 stitia

stitia Legis, iustitia spiritualis, id est,
qua non te facti solum, sed & cupiditi-
tatis nomine accersit. Hic impius, &
homicida est; tu, sanctus & fi-
delis excandescis; Lex decalogi utroque
condemnat: iubet enim *Non o-
cides*, quo uno tam iram, quam cædere,
prohibet. Hic impius & pavidus, libidi-
nibus solutus, stupris totus ardet, &
gaudet: tu sanctus & fidelis, a libidi-
nis imperio tanquam a domina agre-
sti & imperiosa liberatus, eius omnes
nunc illecebras & titillationes odi-
sti & fugis, sed tamen superstitionem
quandam propensionis affectionem
in carne habes, imperio spiritu rebel-
lantem: Lex decalogi utroque con-
demnat: illi enim Legem dixit, *Non
mehisabis: tibi, Non concupisces.* ô te
hypocritam, & exordem doctorem,
si ista non videris, circulatorem, si vi-
deris! At pergit *Baro*. Si Fidem, in-
quirit, Deus Legem non præcipit, nec re-
quirit, hypocrisim præcipit, &c. ô sce-
lus

D.

lus deportandū. Vnde tu Baro? an Roma nobis ades, qui tā intrepidē ausus in Deū euomere virus temeritatis tu-
x? quātō molliori fronte si istoc distri-
buisses modo. Aut Fidem Deus Legē
decalogi præcipit: aut spiritualem, &
perfectam iustitiam operum: at non
hoc, ergo illud. Iam verò assumis quod
ipsa falsitate falsius est, vt nēq; tu, nēq;
omnium argutiarum & veneficiorū
parēns, hoc mihi utique in probaturi
sitis. Verum pergit turbare Baro:

Pag. 39. Christus (*inquit*) nobis Legē proponi-
tur, ergo Fides Legē præcipitur: Ante-
cedens duob⁹ confitmat, primū sic se
habet: frequētissima (*inquit*) fit in Le-
ge Messiae mentio, ac illius & oblati-
onis ipsius in ablutionibus, & sacrifi-
cijs perpetua adumbratio, ac repræse-
tatio: ergo Christus Legē proponitur.
Mirabar certe, si tu mihi hodiē verbū
ullum syncera, & bona fide proferas:
nam & hic, vt assoles, nos ludis ambi-
guo: antecedens enim Legem cære-
moni-

monstram complectitur, de qua nulla
quod felam, institutum controuersia,
omnes enim uno ore faciunt & con-
sentimus. Etiam sine fine suo institu-
tam, ut ad iustitiam Dei; Fidei scilicet
Iesu Christi populum illum infor-
matet, idque adeo non obscurè quin
ut Legem illam ceremoniarum Eu-
angelium rectius, quam Legem possit
appellare: complexio contra, Legis
nomine, infidio se Decalogum obtri-
dit: ita aliud proponit, aliud concipi-
dit: ut antecedens vera sit hinc, falsa
conclusio. Verum hunc primu[m] con-
gressum ipse met Baro adeo infirmum
videns, secundo ad rem aggreditur, &
obligatus tabulis cum Deo agit.

Quoniam enim (inquit) Deus se Deum

Pag. 39.

talum esse ait, Qui erat in Aegypto ab-
raverit, nonne se redemptorem pro-
ponit? At non est redemptor nisi in
Christo: implice ergo his verbis no-
bis Christus proponitur. Hic ego Bar-
ro, si tibi tanquam Alpinu[m] Vallu[m], sic ita-

D 2 dicium

dicium eorum obijcerem, & oppone-
 rem, qui in omni pérfecta Lege tria
 præcipiunt obseruanda, primum
 scilicet præceptum; quo eos videlicet,
 qui audiunt, attentos reddit: Secun-
 do, directionem, qua quid faciendum
 omittendumque iubet: Tertio, cor-
 rectionem, qua delinquenti poenam
 denunciat. Hic ego inquam, si secun-
 dum hos qui adeo factitijs fabricis, &
 doctis dolis docti sunt, ut vel eorum
 nominibus, quasi legionibus eductis,
 te in fugam dare possim, hæc verba
 Legis; Audi Israël, Ego Iehovah Deus
 tuus, qui te eduxi e terra seruantes, præ-
 ceptum tantum Legis esse dicerem, &
 quasi commendationem future orati-
 onis: an non tibi, & tuis, ni admodum
 esletis pertigaces silentium imponerē?
 Sed non te confodiam aliorum telis,
 quin ex meo porcius, sic tibi respon-
 deo: Non, & licet Deus se liberatores
 eorum, quo ad hanc priuatam seruitu-
 tem ait, Christum subinde eis, & eius
 libera-

liberationis beneficiū proponit: quib
hoc ex instituto, & cātē omnia vult, vt
huius tanti beneficij enīdemq; au-
ctoris memoriam Israel ex animis
nunquam deponeret. Cāue me obla-
tres, quasi hanc vindicationem Ae-
gyptiacam nūsq; tūpiāt; spiri-
tualem humanā seruitutis liberatio-
nem significare dixerim: tantum affir-
mo, Deum hōc in loco, nequē Christū
suum, nec eius liberationem Israeli
implicuisse.

Haē sunt (nī fallor) Baronis præsti-
giæ, & captiones omnes, quibus vt
plus inesset dolosi ponderis, auctōri-
tates etiam hominum adiunxit; Mar-
tyris, Noēlis: nequē enīm propriis, &
domesticis fabricis, sibi satis nominis
ad inueniēt; putauit, nisi etiam foris
assumptorum errorum patrocinium,
& defensio nem suscepisit. Quanquā
Noēlem sic aptē quis interpretari po-
test, sobriē quidem, & pie sensim il-
lum, si iustitiam Legis, iustitiam sci-

D 3 licet

dicet operum species: si autem iustitiam Dei, quæ ex Fide est, planè errasse tecum vna illum puto, si vel omnē pietatem, quam renati Deo ex Fide præstant, adhanc Decalogi regulam exactiorum Deum putari, vel nullam constituisse, aut fidelibus usquam precepisse pietatem aliam, quam quæ ad huius Legis iustitiam, tanquam adamassim quadret. Sed iam respirare quasi paululum videtur hic labor noster, postquam è diuerticulis, & argutij *Baronis*, tanquā ex sinuosis Labyrinthi flexibus emerserit: quod superest, ergo itineris placidius, uti spero, veritate comite peragamus.

Omnis itaque *Baronis* error in hoc vno est, quod Legem vitæ, à Lege decalogi non distinxerit: quas tamen Deus æterno cōsilio, & conceptis verbis, iam inde ab ipso primordio rerū, tanta ab inuicem intercapidine disclusit, quanta Agar à Sara differt, quanta seruitus à libertate, quanta Sina à Sione.

Sione. *Veliam te video B. a, pauidi*
nautę instar, & lög in quo venientē tem-
pestatē prospicere, tuiq; erroris nau-
fragium petrū mēscere. Legem verò
vitæ cum dieo, promissiōnē intelli-
go, quæ data Adamo fuit, his nempè
verbis; Et sementi oulieris conseruit caput
eius. Euangelizata post Abrahamo; in
te benedicuntur omnes gentes terre: Et
tursus; Suspice in cœlos, & numerasi po-
tes stellas, sic tibi erit semen tuum. Tā-
dem per Mosen conceptis verbis tra-
dita. Audi Israēl, Dominus Deus noster,
Dominus tuus est; Diliges Dom. Deum
tuum, ex toto corde tuo, & ex tota ani-
ma tua, & in totis viribus tuis. Et tursus;
Et nunc Israēl, quid Dominus Deus tuus
petit a te, nisi ut timeas Dominum Deum
tuum, & ambules in viis eius; ut diligas
Dominum Deum tuum, colasq; Iehonam
Deum tuum in toto corde tuo, & in tota
anima tua? Et hæc nimis illa Lex,
de qua idem Moses, En propono vobis
benedictionem, & maledictionem: vitam,

D 4 &

& bonum : mortem, & malum. Benedi-
 tionem scilicet in vitam & bonum,
 si hanc elegeris ; id est, si Dominum
 Deum tuum extoto corde tuo, & to-
 tis viribus tuis dilexeris. Hanc enim si
 elegeris (inquit) *Beatus domi, beatus fo-*
ris eris : siue peregrineris, siue rusticeris,
semper beatus eris : beatas tibi porta, bea-
tas reliquias, beatus si diuus, beatus si pau-
per eris : beatus ingressus, beatus egressus
tuis : siue dormieris, siue vigilaueris, sem-
per beatus eris. Sin autem contraria (in-
 quirit) non obedieris voci Iehouæ Dei
 tui, vt diligenter custodias, sollicitèq;
 facias præcepta Legis huius, *Maledi-*
citus inquit domi, maledictus foris eris, &
 quæ sequuntur. Ecce tibi *Baro Legem;*
 cuius cum iam supremam, perfectam
 quæ promulgationem animo præui-
 disset Propheta, sic præfatus est. *E Si-*
on Lex exhibet, & sermo Domini e Ierusa-
lem. Non illam Decalogi dicit,
 quæ iam ad septingentos antè annos
 perfectissimè exierat ; sed hanc nimi-
 rum

53
tum Legem vitæ, sermonem videlicet
veritatis, id est, Euangelium. Ecce ti-
bi Legem de qua Propheta Ieremi-
as, *Dabo Legem meā in cordibus eorum;*
non illam scilicet Decalogi, tremen-
dam nobis, *Qui fecerit ea homo, viuet in*
illis, sed hanc nimirum vitæ & promis-
sionis; *Ero illis in Deum, & illi mihi e-*
runt in populum, nec recordabor iniquita-
tum eorum in aeternum, dicit Dominus.
Ecce tibi Legem de qua veridicus
Rex, & Propheta David, *Lex Domini, Lex amoris, Lex undique perfecta,*
conuertens animas, & quæ sequuntur.
Non illam *Baro Decalogi* dicit, quæ
licet *Lex Dei* sit, *Lex amoris, Lex undique perfecta,* non est tamē conuer-
tens animas, nequè enim vitam dare
potest, nec instaurare peccatorē: sed
hanc nimirum vitæ, & gratiæ intelli-
git, promissionem videlicet, & iustifi-
cationem Dei ex Fide Messiae, quæ
datur credenti. Ecce tibi *Baro Legem*
qua Fides præcipitur, *nemo enim ex*
toto

toto corde suo, & ex tota anima sua
Deum diligere potest, & proximum
sibi tanquam se, nisi qui prius sanctifi-
catus Fide fuerit, id est, nisi qui prius
virtute Spiritus sancti lotus credide-
rit remissa sibi esse peccata omnia, æ-
ternumque se apud Deum gratiæ lo-
cum habere in uno Christo Iesu. Hem
(inquit Baro.) noui quid portas? nos e-
nim quam tu Legem gratiæ appellas,
eandem cum Lege decalogi, & expli-
cationem eius esse dicimus. Quæ hæc
malum explicatio est! sic implicare
Israælem Dei, explicationibus vestrīs?
Eandem tu hanc Legem, cum illa au-
sus dicere, cum ipse Deus aliam ab il-
la esse dixerit? Ecce enim dies venient,
dicit Dominus, & perficiam domum Ja-
cob, & domum Iuda fædus nouus, non ta-
le, quale iam disposui patribus eorum, in
die quo eos eduxi e terra seruinitis. Huc
accedit testimonium Mosis, idque a-
deo illustre, & clarum, vt vel ipsius
Solis radio scriptum putem, quod hic
tamen

tamen lucifuga non vidit, qui vbi
hanc vitæ Legem Israeli tradide-
rat, ceremoniasque adiunxerat, quæ
Redemptionis quasi conatus quidam
& adumbratio erant, tandem respirans.
Hac sunt verba fœderis (inquit) quod
præcepit Dominus Moïs, ut feriret cum
filiiis Israelis, in terra Moabi, preter illud
fœdus, quod cum eis pepigit in monte Ho-
rebi. Quod autem Lex decalogi, & iu-
stitia eius, quæ scilicet ex operibus est,
non modò alia sit, sed etiam opposi-
ta Legi gratiæ, & iustitiae Dei, quæ per
Fidem retegitur, locupletissimus te-
stis Apostolus, qui Legem decalogi,
Legem impotentem, Legem peccati,
Legem mortis, ministerium condem-
nationis: contrà verò, Legem gratiæ,
~~et iustitiam~~, Dei ad salutem, iustitiam Dei,
ministerium spiritus, ministeriū vitæ
appellat. *Hē (dixerit quis) purus putus*
Manichæus Paulus, & manifestarius
Marcionita, qui sic detrahit de maie-
state Legis, tamquæ odiosè infestatur
sanctam

sanctam Dei Legem : ain verò caris ?
Hereticus Apostolus , quia tu cæcus
non capis fidem verborum eius ? non
enim haec repugnantiam , & duellum
Legum induxit , vel Dei respectu , vel
iplerum Legum : Nam vtraque Lex à
Deo , & ab eodem Deo est ; vtraq; per-
fecta , vtraque sancta , vtraq; iusta est ,
sed respectu nostri , & peccatorum
nōstrorum : quid enim tā repugnans ,
quid tam hostile , quam peccatorem
condemnare , cundēmque absoluere ?
sicut ergo diem exitialem dicere in-
terdum solemus , non respectu ipsius
scilicet diei , sed illorū nimirū , qui
bus vel capitis periculum , aut infamie
nota , vel aliqua gravior fortunæ mu-
tatio sit subeunda : Et Legem Iuliani
maiestatis , legem mortiferam dici-
mus , respectu videlicet eorū , qui ma-
iestatis postulantur : sic & Apostolus
Legem decalogi , legem impotentem
vocat , quia scilicet vitam peccatori
dare non potest : Legem iræ ; quia irā
aduer-

sus peccatum facit: Legem peccati;
 quia nos peccati obligat: Legem mor-
 tis; quia obligatos morti adiudicat:
 ministerium condemnationis; quia
 quicquid delinquitur condemnat:qua
 etiam loquendi forma, & Euangelium
 ipsum aliquando odorem mortis ad
 mortem vocat, respectu videlicet pe-
 reuntiu. At extrema iam fortuna nu-
 tans opinio *Baronis* vnum, quod supe-
 rest, telum contorquet. Si inquit Legis
 decalogi iustitia a deo contraria sit iu-
 stitia Dei, quæ ex Fide est, quo modo
 eam Fides stabilisit? Hoc inquam *Baro*,
 Quia nobis, qui Fide iustificamur,
 Christus datur, & iustitia eius: iusti-
 tia autem Christi, est iustitia operū, Le-
 gis scilicet decalogi, plena, perfectaq;
 præstatio. Nobis ergo, qui in Christo
 Iesu sumus, id est, nobis, qui in eum
 creditus, qui Legis iustitiam nobis
 præstitit *non sanguinea*, vt inquit Aposto-
 lus, *non sanguinea*, id est, nobis plena et tan-
 tum est, ac si ipsi eam præstitissemus.

mus. Nam finis Legis, obseruantem
iustificare: at qui crediderit in eum,
qui Legis iustitiam plenè perfectèq;
obseruauit, reputabitur illi Fides hæc
ad iustitiā, non minus ac si ipse eandē
Legem plenè, perfectèque obseruas-
set. Verum pergamus si placet, &
exsanguem hanc opinionem *Baronis*
sequamur ad sepulchrūm usquè, quæ
iā fermè moriens, postquā tela nō po-
test, verba cōtorquet. Ad quid ergo,
(inquit) nobis Lex, aut quās eius nunc
usus, quæ utilitas? multa omnino in-
quām: Primum enim peccatori pos-
ita est, tum ne denunciatam peccatō
potiam neget; tum, ut in eum aliquā-
do iuste ob peccata vindicet: sancto
verò, & renato constituitur, tum ut
quoties eam intueatur (semper autem
intueri debet) toties defleat prætari-
cationem, toties exhortat scelus sur-
um: tum ut quoties eam in memo-
riam rescoget (dies autem noctesque
reuocare debet) toties illi in mentem
veniat

veniat dinitiarum misericordia, & amoris Dei, gratias illi agendo p Christum Iesum, Dominum & precatorem suum, qui tam benignè eum ab huius iustæ, sanctæq; Legis ira liberauit.

Nihil quod sciam pretermissum est, respiremus iam tandem ergo, præser-
tim postquam hoc processimus, &
quasi ad sepulchrum cadaverosæ hu-
iis opinionis venimus, quæ dum in
oblivionem, tanquam in ignem po-
natur, cùreturque fuisse, ego me ad
Baronem conuertam, eumque ne ni-
mum opinionis suæ, quasi perditæ a-
matæ sitæ interitum, insolabiliter la-
mentetur, collatione quadam, quantū
possum, consolabor. ^{De} ^{Ps} illus sensus
reliquas est, ad sanitatem reducere es-
tabor. ^{Ex} quidam multos debitores
habuit grandi sibi pecunia per syngra-
pham obteratos, quia etiam præcautus,
atque prouisum fuit, ut nisi omne
illud aeris sui nomini, ad diem di-
ctum dom fide, & ad huncrum per-
solue-

soluerint, publicentur omnes, & nexus
 um ad extremum ineant. Rex inter-
 rea-loci illos longè ante animo, non
 soluendo futuros prouidens, miserati-
 one commotus, nouo edicto sanxit,
 ut si quis debitorū suorū antē diē so-
 lutioni præstitutam, debitum modo
 deprecaretur, se benignè, & liberali-
 ter debitio nem omnem condonatu-
 rum. Vides *Baro*, syngrapham iustum
 & sanctam esse: nihil enim nisi suum
 repetit. Vides edictum, & bonum,
 & sanctū: misero enim, & inopi suc-
 currit, cui alias fuerat in vincis pere-
 undum. Vides syngrapham edicto
 contrariam: illa enim non soluentem
 perpetuae additit seruituti, hoc con-
 tra, deprecantem etiam non sol-
 uentem liberat. Vides præterea e-
 dicto, syngraphæ finem stabiliri:
 omnes enim, qui beneficio edicti
 gaudent, Regi non minus satisfaciunt,
 quam si illi argentū omne, *Ex syn-*
 grapha debitum, plenè, perfecteque
 nume-

nūmerassent. Rex enim nomina sua exigit, vel sceneratoria seueritate, vel æquitate summa in deprecantes propensa: illud pro iure, hoc pro gratia: vtrumvis si feceris, feceris latis.

Postremò *Baro*, vides quod nolis, syngrapham scilicet, deprecationem non præcipere; immòne admittere quidem: vel persolutionem, vel poenam clamat, præterea nihil: gratuitum enim deprecationis beneficium ad solum edictum pertinet. Age modò, sit Syngrapha Lex Decalogi: sit verò Edictum gratuitæ condonationis Lex promissionis; gratia videlicet Messiae: sit deniq; deprecatio Fides. Nolo minutius, verbum sapienti sat.

En tibi *Baro* vociferationis tuæ fructum, cuius tu semina ab hinc duodecennium, tanta verborum asperitate, & animi impotentia sparsisti, ut æquior in nunc animo ferre debeas, si veritas de te aliquando tandem supplicium sumat. Dabit enim nihil crede

E *Baro*,

*Baro, dabit inquam vel citius, velse-
rius, veritati poenas omnis error: nec
certior inquam peccandi est, quam
velciscendi hora. Recognosce mecum
diem illum, quo tu in tuis argutijs
tibi perplacens, Academicum quen-
dam lacefisti: cui cum tibi prouo-
canti, vel propter auctoritatem par-
tium tuarum, vel propter sophis-
tum tuorum caligines, & astutiarum
laqueos, satis respondere vel referre
saltē non liceret. Deus bone! vt tu ho-
mini fastum fecisti? neque tibi solum
in huius tam ignauæ victoriae tro-
phæum, miserandam illâ tuam præle-
ctionem in lucem edi, vt luci ob-
securitatem afferret, satis esse puta-
sti: nisi sexto etiam post anno (iam
quasi tripudians in funeribus verita-
tis) nouam nobis de præstantia, &
dignitate Legis Cominentationem
foras dari, & peruulgari curassem,
æternum monumentum ignorati-
onis & cæcitatris tuæ. Vix enim
cre-*

credibile dictu est, quām tu in eo
opere cōclum terra misceas! quām
mutes quadrata rotundis! quoties
tu, in eo libello Fœdus pro Fœde-
re, Lege in pro Lege, Fidem pro
Fide, mendacium scilicet pro testi-
monio supponis? Et quod est pa-
rūm ingenui animi signum, quo-
ties ea tibi monstra singis, quæ pos-
sis debellare? Non ego te accuso,
res ipsa loquitur, ex proprijs scrini-
is iudicabere. Hoc vnum tantūm
te velim ut scias, cuius tu *Baro* dum
hoc opus viuet (viuet autē in æternū)
clarissimo posteritati exemplo, &
documento eris, Librum scilicet Dei,
Librum oculatum quidem intus
& foris esse, & ex vtrāque parte
scriptum, sed vtrinque signatum,
multāque in eo esse admodūm dif-
ficia, quæ vos *Barones* non intelli-
gitis. Huius si clausa, & recondi-
ta penetralia aperire, & ingredi cu-
pis, clavi tibi opus est: non illam

E 2 dico,

dico, quæ Roma geslit, quæ abyssum aperit, mendaciæque quadrata, & blasphemias promit: neque illam dico *Baro* quæ tibi exstructum aceruum argenti cōdit, quod tux intercutis auaritiae genio, multiplici nummos fœneratur prouentu: imò nequæ illam quæro, quæ sophismatum fumos, & meras verborum sputilagines recludit, diuinumque tuum Platonem, & sophistam Stageriten, aut horum similes tenebrarum, & insanientis sapientiae conditores referat. Sed illam dico *Baro*, clauem videlicet Davidis, abditissima veritatis & sapientiae Dei arcana perscrutantem, & ita recludentem, ut nemo claudat; claudentemque, ut nemo recludat: quam ego ex scriptis tuis, tam tibi deesse certum habeo, quam quod non habes.

Verum hæc de Fide, cuius tu sanctitatem concelerasti; hæc de Lege, cuius maiestatem violasti, breuiter dicta

dicta sunt. Si verò quid cuiquam vi-
detur minus dictum quam vel pro
meritis tuis, vel pro re tanta dici de-
buit, speret referuatū ad aliud tem-
pus, ubi (adspirante cœptis Deo)
seueriorem de te quæstionem habi-
turi sumus, in eum librum, quem de
præstantia & dignitate Legis con-
scribellasti. Intercà loci iubeo
te in Christo Iesu Domi-
no nostro resipisce-
re & valere.

FINIS.

